

Sikkim Public Service Commission

Main Written Examination for the Post of Assistant Professor for Sikkim Institute of Higher Nyingma Studies under Education Department

PAPER II

BUDDHIST PHILOSOPHY

Time allowed: 3.00

Maximum Marks: 200

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Read the instructions carefully before answering the questions: -

- 1. IMMEDIATELY AFTER THE COMMENCEMENT OF THE EXAMINATION, YOU SHOULD CHECK THAT THIS BOOKLET DOES NOT HAVE ANY UNPRINTED, TORN OR MISSING PAGES OR ITEMS. IF SO, GET IT REPLACED BY A COMPLETE TEST BOOKLET.**
- 2. Please note that it is the candidate's responsibility to fill in the Roll Number carefully without any omission or discrepancy at the appropriate places in the ANSWER SHEET. Any omission/discrepancy will render the Answer Sheet liable for rejection.**
- 3. Do not write anything else on the Answer Sheet except the required information.**
- 4. This Paper is divided into Part I, Part II and Part III. All the parts are compulsory.**
- 5. The total marks for this paper is 200.**
- 6. After you have completed filling in all your responses on the Answer Sheet and the examination has concluded, you should hand over the Answer Sheet to the Invigilator only. You are permitted to take with you the Test Booklet.**

DO NOT OPEN THIS TEST BOOKLET UNTIL YOU ARE ASKED TO DO SO

SUBJECT: BUDDHIST PHILOSOPHY (རྒྱ་གཞུང་།)

Time: 3 hours

200 Marks

PART I BUDDHIST PHILOSOPHY (རྒྱ་གཞུང་།)

100 Marks

༡༽ གཤམ་གསལ་ཇི་བ་བདུན་ལས་ལྷ་ལ་ལན་གྱིས། ཇི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 5x10= 50 Marks

- ༡༽ དུམ་མཐུན་བ་གསུམ་གྱི་རང་སྲས་འཕགས་བ་བཞི་བསྟན་ཚུལ་རྒྱས་བར་གྱིས།
- ༢༽ ལྷུབ་དང་བདེན་བ་རྣམ་དང་ནི། ། ཞེས་སོགས་གྱི་བསྟན་པའི་གོ་དོན་བརྒྱ་པོ་འདི་དག་གིས་ནང་བ་སངས་རྒྱས་གྱི་ཚོས་གྱི་རོ་སྟོན་སྟེང་པོ་བསྟན་ནས་བསྟན་ཚུལ་གྱིས།
- ༣༽ ལྷོན་གྱི་ཚོ་ག་དང་ད་ལྟར་གྱི་ཚོ་ག་སོ་སོའི་དོན་དང་། ལྷོན་ཚོག་གི་དབྱེ་བ་རི་ཡོད་སོ་སོའི་དོས་འཛིན་གསལ་བར་གྱིས།
- ༤༽ འཇམ་དབྱེངས་ལྷ་མ་དབྱེས་པའི་ཞལ་ལྷུང་ལས། ལྷོན་གྱི་མཁས་བ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཅིས་མགོ་ལྷའི་ཚུལ་ཏུ་ཅུང་ཟད་བཤད་བར་བྱ་སྟེ། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་རྒྱས་བར་གྱིས།
- ༥༽ དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་མེད་པར་བསྟོབ་པའི་ཅ་བའི་རྟོགས་དང་། དེའི་ཚུལ་བསྟན་ཚུལ་རྒྱས་བར་གྱིས།
- ༦༽ ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་མཚོན་བརྗོད་ཀྱི་གཞུང་དོས་བརྒྱུད་ནས། མཚོན་བ་བརྗོད་པའི་ཡུལ། མཚོན་བ་བརྗོད་ཚུལ། དགོས་བ་བཅས་གསལ་བར་གྱིས།
- ༧༽ རྣམ་ཅ་ལས། ཚོགས་བ་གཅིག་ལ་རགས་ལུས་པའི། གཞུགས་ལ་སོགས་བ་དོན་རྟོགས་པ། ལྷོ་ཚོས་རྗེས་སུ་དཔོག་བ་སྟེ། ཏུ་བས་བྱུང་གིང་འགྱུར་བ་བཞིན། ། ཞེས་པའི་རྣམས་ཀྱི་ལྟོགས་ལྷ་དེ་ལྷི་ནང་གང་ཡིན་དོས་བརྒྱུད་ནས་འགྲེལ་བཤད་གསལ་བར་གྱིས།

17) **གཤམ་གསལ་མི་བ་བདུན་ལས་ལྔ་ལ་ལན་གྱིས།** **མི་བ་རེར་ཨང་ 6 རེ་ཡོད།** 5x6= 30 Marks

- 1) མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལས། རྣམ་པ་ཀུན་ལྡན་སྣ་ཚོགས་འདི་གསུངས་བས། ། ཞེས་སོགས་གྱིས་བསྟན་པའི་བཀའ་ལ་
མང་པོས་འབྱེད་ཚུལ་ཐལ་རང་གཉིས་ལ་ཁྱད་བར་ཡོད་མེད་དོགས་གཙོད་གྱིས།
- 2) རེས་འབྲུང་གི་བསམ་བ་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བས་འགོ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བ་སྡོན་དུ་འགོ་དགོས་མིན་དོགས་གཙོད་གྱིས།
- 3) ལྷ་ཁམས་འབྲུང་བའི་ཚད་དང་། རིན་ཐང་ཚང་མ་ཚང་ལས་བརྩམས་ཏེ་རང་གི་བསམ་ཚུལ་དབྱུང་བ་གྱིས།
- 4) རྣམ་གྲངས་དང་རྣམ་གྲངས་མ་ཡིན་པའི་དོན་དམ་བཞེད་ཚུལ་ལ་རང་གི་དབྱུང་བ་གྱིས།
- 5) དབུ་མ་ཐལ་རང་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་ཁྱད་བར་བྱེ་མིན་རང་གི་བསམ་ཚུལ་གྱིས།
- 6) ལྷ་རྟོག་སེལ་འབྲུག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་དགོས་བ་གཙོ་བོ་གང་ལ་སྐྱབ་མིན་རང་གི་བསམ་འཆར་དོགས་གཙོད་གྱིས།
- 7) ཉགས་ཡང་དག་གི་རྗེས་ཁྱབ་གྲུབ་པ་ལ་ཉགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རེས་བ་སྡོན་དུ་འགོ་དགོས་མིན་བསམ་ཚུལ་གྱིས།

18) **གཤམ་གསལ་མི་བ་བདུན་ལ་ལན་གྱིས།** **མི་བ་རེར་ཨང་ 4 རེ་ཡོད།** 10x2= 20 Marks

- 1) གཞི་ཤེས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་དགུ་གང་ཡིན་ནམ།
- 2) རྣམ་རྟོགས་སྦྱོར་བའི་དོན་དང་། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་གཚོད་ཡོད་དམ།
- 3) ཉེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བརྩུ་གཉིས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་གྱིས།
- 4) ལྷ་བཞིའི་ངོས་འཛིན་དང་། དེ་དག་གསུམ་དང་གཉིས་སུ་བསྐྱུ་ཚུལ་གྱིས།
- 5) ལྷ་ག་མ་བརྩུ་གསུམ་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།
- 6) གཞི་གསུམ་ཚོ་ག་གང་དང་གང་ཡིན་ནམ།
- 7) བདེན་བ་གཉིས་སོ་སོའི་དོན་དང་། མཚོན་གཞི་བཅས་གྱིས།
- 8) ལྷ་མ་དང་མི་ལམ། མི་ག་ལྷ། མི་མའི་གོང་ཁྱེད། འགལ་མའི་འཁོར་ལོ་བཅས་ཀྱི་ངོས་འཛིན་གསལ་ཐོར་གྱིས།
- 9) ཚུལ་གསུམ་ཀྱི་གོ་དོན་དང་། མཚོན་གཞི་བཅས་གྱིས།

༡༠༽ རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་དབྱེ་བ་ཇི་ཡོད་དང་། སོ་སོའི་མཚན་གཞི་བཅས་གྲིས།

PART II TIBETAN GRAMMER & POETRY (སྐུམ་ཚུ་བ། རྟགས་འཇུག་དང་སྐྱུན་ངག)

50 Marks

༡༡༽ གཤམ་གསལ་དྲི་བ་ལྷ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་གྲིས། དྲི་བ་རེར་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

༡ ཡི་གེའི་རྟགས་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་བར་གྲིས།

༢ སྐྱུན་འཇུག་གི་འཇུག་བ་བཞི་ཁ་གསལ་མདོར་བསྐྱུས་ཤིག་གྲིས།

༣ བདག་གཞན་དུས་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་གྲིས།

༤ རྒྱན་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱན་གྱི་དབྱེ་བ་ཇི་ཡོད་ཁ་གསལ་གྲིས།

༥ སྐྱུན་སེལ་གྱི་གོ་དོན་དགོས་བ་རྣམས་གསལ་བར་གྲིས།

༡༢༽ གཤམ་གསལ་དྲི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་གྲིས། དྲི་བ་རེར་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

༡ རིགས་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་དང་རྗེས་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྒྱད་པར་གསལ་བར་གྲིས།

༢ དངོས་སོ་གཞན་དང་རྣམ་དབྱེ་གཉིས་པའི་བྱ་ལུལ་བར་རྒྱད་པར་ཅི་ཡོད་དམ།

༣ སྐྱུན་ངག་ལ་ཉམས་ཀྱི་གྲངས་རེས་མི་འདྲ་བ་བཞེད་ལུགས་ཇི་འདྲ་ཡོད་དམ་དཔྱོད།

༡༣༽ གཤམ་གསལ་དྲི་བ་ལྷ་ལ་ལན་གྲིས། དྲི་བ་རེར་ཨང་ ༢ རེ་ཡོད། 5x2= 10 Marks

༡ སྐྱུར་བསྐྱེད་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གྲིས།

༢ སི་རུ་འགྲེལ་ཆེན་དང་ཚོམ་པ་སོ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཆ་ཚང་གྲིས།

༣ མཚན་སྐྱོར་ལྟག་བཅས་ཀྱི་ནང་གསེས་གསུམ་གྱི་དབེར་བརྗོད་རེ་གྲིས།

༤ གསལ་བྱེད་རྒྱུ་གི་མཚན་ཉིད་བྲིས།

༥ རྒྱལ་མཐའ་མེད་ཚུལ་གི་ཅབ་བྲིས།

PART III BUDDHIST RELIGIOUS HISTORY (རྒྱལ་རབས།) 50 Marks

༡༽ གཤམ་གསལ་བྲི་བ་ལྟ་ལས་གསུམ་ལ་ལན་བྲིས། རྒྱལ་རབས་ཨང་ ༡༠ རེ་ཡོད། 3x10= 30 Marks

༡༽ བོད་དུ་བེ་མ་ལས་མན་ངག་སྤྱོད་ཉིག་དང་། བེ་རོས་སེམས་རྒྱགས་དར་མཛད་ཚུལ་བྲིས།

༢༽ བར་དར་དོན་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་གཞུགས་ལ་བབས་ཚུལ་གོ་བདེ་སྤྱོད་བརྒྱུས་བྲིས།

༣༽ ཉན་རལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར་གི་ཕྱག་རྗེས་རྣམ་ཐར་སྤྱོད་བསྟུས་ཤིག་བྲིས།

༤༽ ལྷན་ལུལ་འབྲས་མོ་གསོངས་གནས་སྐོ་ཐོག་མར་བྲེས་ཚུལ་བྲིས།

༥༽ ཚོས་རྒྱལ་མངའ་བདག་སེམས་དབའ་ཚེན་པོ་སྤུན་ཚོགས་རིག་འཛིན་གི་གདུང་རབས་གང་ལས་མཛད་ཚུལ་བྲིས།

༡༢༽ གཤམ་གསལ་བྲི་བ་གསུམ་ལས་གཉིས་ལ་ལན་བྲིས། རྒྱལ་རབས་ཨང་ ༥ རེ་ཡོད། 2x5= 10 Marks

༡༽ འཇམ་དབལ་ཅ་རྒྱུད་བོད་འགྲུར་དང་ལེགས་སྦྱར་མ་དཔེ་གཉིས་ཀར། ལྷ་ལྷན་ལུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། གངས་ཅན་རི་ཡི་
ནང་གནས་པའི། ཞེས་སོགས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷན་བསྟན་པར་གྲགས་པའི་ལྷན་ཚིག་གི་གོ་དོན་སྐོར་ལ་དགེ་ཚོས་
སོགས་མཁས་པ་མང་པོས་དབྱུང་ཚེས་མང་པོ་སྐྱེལ་ཡོད་པའི་བརྗོད་དོན་སྐོར་བྲིས།

༢༽ ཉར་ན་ཐའི་རྒྱ་གར་ཚོས་འབྲུང་སོགས་བོད་ཀྱི་ཚོས་འབྲུང་དེབ་ཐེར་ཁག་ཏུ་བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་རི་ལྟར་མཛད་
ཚུལ་དང་། འབགས་པ་གནས་བརྟན་གྱི་བའི་ལུགས་ཀྱི་བཀའ་བསྟུ་མཛད་ཚུལ་བཤད་པ་གཉིས་ལ་མི་འབྲུ་བའི་ཁྱད་
པར་ཡོད་མེད་དང་། ཡོད་ན། མི་འབྲུ་བའི་ཚུལ་བྲིས།

༣༽ ལྷ་དབང་གཡུལ་རྒྱལ་སོགས་ཚོས་འབྲུང་ཁག་ཏུ། ཁྱི་རལ་གི་རྒྱ་རུས་སུ། ཡབ་མེས་ཀྱི་རུས་སུ་བསྐྱུར་བའི་གསུང་
རབ་པལ་ཚེར་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ། ཞེས་གསུངས། འདིར་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱི་གོ་དོན་བརྗོད་
གོ་དཀའ་བའི་རིགས་རྣམས་བརྗོད་གསར་གོ་བདེ་བར་བརྗོད་པ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་གོ་དོན་གཞན་ཡོད་

དམ། གལ་ཏེ་དང་པོ་དེ་ཡིན་ན་ཡབ་དང་མེས་པོ་སྟེ། མི་ཚོ་ག་རེ་གཉིས་སྟོན་གྱི་བདེ་ཚད་མིང་ཚིག་ནམས་སྲས་ཁྱི་
རལ་སྐབས་བདེ་སྤོང་གོ་དཀའ་བ་ཇི་ལྟར་ཆགས་པ་སྲིད་དམ། དེའི་སྐོར་ཁྱེད་རང་གི་བསམ་ཚུལ་བྲིས།

ག༽ གཤམ་གསལ་ཟླི་བ་ལྟ་ལ་ལན་བྲིས། ཟླི་བ་རེར་ཨང་ ༩ རེ་ཡོད།

5x2= 10 Marks

༡༽ ལྷ་འགྲུར་རང་རྒྱུད་ནང་རྒྱུད་སྟེ་གསུམ་གྱི་ངོས་འཛིན་བྲིས།

༢༽ ཨོ་རྒྱན་གྱི་ཡུལ་དང་གང་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་བྲིས།

༣༽ ལྷ་འགྲུར་དགོ་འདུན་སྟེ་བ་བཙོ་བརྒྱུད་གྲུས་འགོ་དུས་ནམ་ནས་རྒྱ་གསལ་བ་ཡིན་ནམ།

༤༽ འབྲས་མོ་ལྗོངས་གྱི་གཙུག་ལོན་རྣལ་འབྱོར་མཆོད་བཞིའི་མཚན་དང་ལོ་ཚིགས་བྲིས།

༥༽ འབྲས་མོ་ལྗོངས་རྒྱལ་རབས་དྲུངས་ཤེལ་མེ་ལོང་སྲུས་མཛད་པ་དང་བྲིས་པའི་ལོ་ཚིགས་བྲིས།